

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Óvár. Víz-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint kétszer, n. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft  
o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a ki-  
adó-hivatalnál kezeltetik.

KIADO-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Az erdélyi Múzeum-egylet igazgató választmánya szombaton augusztus 25-ikén 1860 tudományos ülést fog tartani a tanácsház nagy termében. — Az ülés kezdődik délután 4 órakor és a bejárás szabad minden tudomány kedvelőnek.

Finály Henrik  
egyl. titkár.

(D) Szemle. Kebelt emelő látvány, hol királyok s miniszterek dicsőítik a népet s hirdetik jogát s képességét; ily helyütt a társadalom ezéja el van érve, mert hisz a társadalom fogalma sem az uralkodás, se n a szolgaság fogalma, e fogalom a társasleltre teremtettség emberiség boldogításának s jogai és nyugalma biztosításának kifejezése.

A belga lapok négy hét óta hasáboakat szenteltek azon nagyszerű nemzeti innepélyek leírásának, melyeknek tárgya Lipót belga király uralkodása 29-ik évének megünneplése volt.

Mily boldog ország lett ez egy uralkodó által, kinek jelszava az egyesült erő, s politikai bölcsesége az, hogy minden ország önmaga által lehet boldog. Mennyi vihar és hánykodás pusztította e kis tartományt, és mekkora jóllétet, szabadságot s boldogságot ért el egy bölcs és nemeslelkű király alatt!

Gazdászata, kereskedelme, műipara egyaránt fejlett a polgári szabadsággal; a gyorsan alkalmazásba vett társulati szellem, kereskedőhajókkal, vasutakkal, csatornákkal nyitja meg a közlekedést vízen, szárazon, s az óriási mérvben emelkedő gyár és kereskedelmi vállalatok a gyors közlekedés s a kibátó kereskedelem hasznos tárgyaivá váltak!

Örömmel telik el szívünk, ha e boldog országra tekintünk. Egy szép monarchia eszménye áll előttünk, s ha azon nagy problémák előtt, melyek az emberiség boldogítására nézve az államformák megállítása körül felmerülnek, az emberi okosság elbágyad s azt hiszi, nem lehet társadalmi tökéletes jóllét: Belgiumra tekint, s lelke a korlátolt monarchia előtt tisztelettel hajol meg.

Azt mondják sokan, hogy ez nem annyiban a király, mint a nép érdeme. Mi azt hisszük minden nép meg van arra érve, hogy boldog lenni tudjon, s bölcsen vezéreltet-hessék, s minden nép boldog és felvirágzik, mely bölcsen és igazságosan vezéreltetik.

És Belgiumban három évtized óta látja a világ a legbőlebb uralkodás előpéldáját, s a felsőig ildom legünnököbb jelei nem ritkán mutatkoztak itt, hol a király a nép geniusa előtt meghajol, s a honfelvirágzás azon érdemét, melynek legfőbb alapja az ő bölcs uralkodásában kereshe-tő, — szerényen a népre ruhazza.

Politika emellett azonban sokkal fontosabb a belga király azon beszéde, melyet a királyi palotában tartott az ott üdvözölő kamra, senatus és tartományi tanácsosok fogadása alkalmával; e beszéd, mondjuk, sokkal fontosabb, hogy sem érdekesnek ne vólnók annak elméletét taglalni.

A király kiemeli, hogy Belgiumban inkább mint vala-hol omlott a nemzetek vére a nélkül, hogy e tartomány politikai ügyállását eldönthették volna; e szünetlen újuló vihar közepette Európa megkísérté, hogy Belgium sorsát magára a népre bizza, s „önök“, — mondja a király — „becsütlőkre legyen mondvá, megoldották a kérdést; a munka, melyet Európa önökre bízott, be van fejezve, önök e szerint a legjobb viszonyban vannak minden hatalommal.“

Minő szerénység ez, a király nem magát, de népet mondja jó viszonyban lenni a szomszéd népekkel. Mekkora alkotmányos érzélem, mennyire csak is az alkotmány leg-főbb örjének érzi itt magát az uralkodó, a nélkül hogy méltósága a néptől külön váljon; sőt a királyi méltóság ép-pen a nép méltóságának s hatalmának kifejezése. Mily tár-sadalmi paradicsom egy magas lelki souverain által!

Pontos azonban a királyi nyilatkozatban azon elv iga-zolása, mit a minap Russel lord mint elméletet mondott ki, s mit mi is egyik közelebbi szemlényben taglalunk.

Európa megkísérté, hogy Belgium sorsát magára a népre bizza, s a nép megoldá a kérdést. Ez a király nyilatkozata, vessük össze e nyilatkozatot Russel lordéval, mely-ről lapunk 59-dik számának szemlényben szólottunk, s lát-juk, hogy azon eszmét, mit az angol minister mint elvet állít fel, a belga király egy tényreutalással szentesíti.

Az elmélet és közel történelmi tanulság egyaránt elis-meri azt, hogy a nép maga magának legbőlebb tanács-adója, s hogy a polgári boldogság s nyugalom kufforrása a népek önkormányzata.

Királyok és ministerek hirdetik ez eszmét, mely leg-méltóbb a XIX-ik század fejlődéséhez, s nekünk nincs más feladatunk, mint constatalni ez elméletet s szívünkkel ör-vendeni azon, ha minél inkább el lesz ismerve a föld ke-rekségén.

Szegényedünk! Mihez fogjunk?! E rémszó hangzik a Retyezáttól az Ünökös, s a Királyhágótól le a Bucsecs aljái. De fájdalom! csak hangzik és hangzik a nélkül, hogy látnám e panasz azon hatását, melyet megvárnék oly józan műveltségű erélyes földbirtokos osztálytól, mint minő ezen tájakon lakik. Nem látom t. i., hogy a majdnem paralizáló kedvezőtlen körülmények közt, ha néha mutatkoznék el-végre egy kedvező is, azt hasznunkra teljesen kibányász-nók. A tisztelt olvasó azt képzeli ezen előszavakból, hogy tán légvár-építővel akadt össze. Tán nemigen is gy-a-korlati dolgokról kívánok szólni. Sőt ellenkezőleg! legalább azt hiszem.

Gabonánk olesó! panaszkodik a gazdaközönség min-den megyénkben. Miért? Tudja minden józan ember, mert nincs kereskedésünk. Miért? erre szintén így felel mindenki, mert rossz az utunk, és nagy a szállítási ár. Itt véle-ményem némileg eltér a többségtől; én ott keresem a főokot, hogy nem használjuk fel a körülmények kedvező állása szerint azon olesó közlekedési utakat, melyekkel a gondviselés megáldott, és a melyeken legtöbb fölösleggel bíró tájaink, a Mezőség és a Marosvölgye, haszonnal messze küldhetné gabonatulbőségét, a helyett, hogy elárassza piacainkat, s ennél fogva lenyomja az árakat. Igen, tisztelt olvasó, azt hiszi-e ön, hogy a Maros ső-hajón és tutajon kívül más bajt nem tűrne-e meg hátán, hogy a gabona ellen Marosunk hajai ellenszenvvel visel-tnek!? Bizonyynal nem! És lám gazdaközönségünknek még sem jut eszébe társasággá alakulni, melynek hajói a Maro-son majdnem minden költség nélkül leusztassák gabo-náját szegedi raktáraiba, és kétszeres áron adja el ezen világpiaczezá vált városban.

De, mondják sokan, a hajózás bajjal jár, a felügyelet nehéz, a gabona megvizit, Szegeden a már létező kereske-dők majd nyomni fogják gabonánk otlekét az árakat. Mind igaz, de hiszen a sült galamb nem repülhet számba. Minden kezdet nehéz, e nehézség könnyebb legyőzése vé-gett kell társulati téren kezdeni meg, még pedig nekünk, kiknek e dolog életkérdés. Mert az üzrek legjobb eset-ben is, éppen mivel a kezdet nehéz, és mivel verseny nem lenne, miután varju varjunak szemét nem vájja ki, gabo-nánkat csak itteni árakba vennék meg. Majd ha látja a ke-reskedő világ, hogy hasznos ezen általunk kezdetű üzlet, nem késne maga is résztvenni benne. Ekkor aztán lassan-ként, miután az általunk fenntartott verseny gabonáinkat fölemelte, magunk a kezeléstől visszavonulhatunk, osztatlan figyelmünkkel, szorgalmunkat és eszélyünket ekéinknek szentelve.

De hogy a sok nehézséggel szemben az általam vélt főszél elérése biztosítva legyen, tetemesebb üzlet, ennél fogva nagyobb pénzösszeget igényeltemek, mint a mennyit egyesek képesek lennének előállítani. Ez okból erős társu-lat szeretnék alapulva látni a gazdasági egylet birtokosai kebeléből, kik átértve érdekeinknek nem annyira a nagy üzleti, mint inkább az országos hasznót tartanak szem előtt. Ezen társulat bizonyos méltányos, de mérsékelt haszonnal megelégedve, a gazda főleg kisebb gazdaközönségnek, jobb áron fizetné gabonáját az önző üzereknél. Nagyobb meny-nyiségeket pedig bizonyban is elvállalna előre megsza-bott szállítási, biztosítási, raktározási és kezelési százelek mellett. Jelenleg eme üzletészlet részletezésébe nem bocsá-tkozhatok számos mellékes adatok hijával lévén, megelé-gszem egyelőre a felmerülő szokott főbb kételyek eloszlatá-sát megkísérteni.

Első helyen áll ezek közt azon általános balvélemény, hogy gabonánknak a szomszéd Bánát, Arad s más megyék gabonáinál mutatózó olesóbbasága csak rövid ideig tartó esetleg. Egyszer már fejtegetem e körüli nézetem, s azóta még megszilárdultam azon hitben, hogy mindaddig, míg a a külföld ezüstjét és alpari bankjegyeit oly tetemes agioval hasznosíthatja nálunk a fennemlített megyékben, nem lehet nagy áresőkkenéstől tartani. Az idén annyival inkább nem, mivel Angliában, Frankhon nagy részében és Németország-on is sok helyt igen rossz aratások voltak; hazánk Kirá-lyhágón tuli megyéiben is több vidéken meghiusultak a fé-nyes várakozások. Ennél fogva tekintetbe véve a külföld felé szállítás célszerűbb és olesóbb voltát, alig hiszem, hogy akadna eszelős üzér, ki gabonatulbőségünket nevelni haj-lamat érezne.

Miért szállanak hát már is az árak? fogják kérdeni sokan. Ha a kérdezők több éven át figyelemmel kísérték volna a gabonáinkat, tudnák, hogy az aratási és nyomat-tási végeredmények tudását miudig ár- és vételkedvinga-dozás szokta megelőzni. Ezen ingadozások is rendesen te-mesebb csökkenéstől járnak, mint ez idén. Mi szintén ked-vező a gyors kezdeményezésre.

Második helyen következik azon hit, hogy saját fo-gyasztásunkra sem termelünk elég gabonát. Ez szintén té-vedés, mit leghatározottabban a gabona majdnem általános olesóssága czáfol meg. Megengedem, hogy vannak itt az er-dőn inneni megyékben oly erdős, hegyes és terméketlen tájak, melyeknek lakói saját termeléseikért cserében áldot-tabb tájakról szerzik be kenyérükhöz a gabonát; vagy szin-tén oly népes vidékek, mint tesszem Háromszék, hol ren-de-sen kielégítő áron adja el a mezőgazda gabonafelcséjét. De a gyer népséggel és munkaközben szűkséget látó Me-zőség, hol ennélfogva a természet legtöbb nehézséggel, leg-több költséggel jár, messze városokba kénytelen szállítani csekély értékű feleslegét. Ez által más vidékek gabonáru-it is lenyomja, s maga alig kapja ki gabonája árából a ter-mesztés költségeit s a jövedelemnyelő terhes adót. E sze-rint másnak kárt okoz a nélkül, hogy magának a körülmények szerint legnagyobb hasznót biztosítaná. Mert hisz-n a Mezőség távolabb szélei kivételével, csaknem oly könnyen szállíthatná gabonáját a Maroshoz, hogy azon csekély bé-rért Szegedre usztassa, s jó áron nagyobb haszonnal ad-jon tul rajta. Tudom én, hogy ez nehézségekkel jár, de ha nem kísértünk meg mindent, kezünket összedugjuk, vagy pamlagon hevertünk, panasoznunk nem szabad. Ezen úton a Maroson le, a legtöbb felesleggel bíró tájak, a termékeny nagy Mezőség és a buja növényzetű Maros völgye vannak

leginkább hivatva messzibb távolba küldeni terményeiket. Első, mivel silány gabonárai és más piacainknak is tá-vol esése leginkább teszi érdemessé a fázadosat. A máso-dik, minthogy a vizig szállítás könnyűségénél fogva legtöbb haszonnal folytathatná ezen üzletet. Így e két táj nem áraszt-aná tul a szomszéd piacokat gabonájával, s ebből eredő-leg az árak általános javulásnak örülhetnek.

Eddig elvileg vétem tervem kiviteltségét, vegyük gyakorlatiabbban szemügyre.

Arra, hogy bármennyi kereskedés illő hasznót bizto-sítson, három főtenyezőre kell figyelemmel lenni. A vétel-ár, az üzleti költség és az eladási ár.

Ezen tényezőket tekintetbe véve, a társulat természe-tesen üzletét csak azon gabonafajokra terjesztené ki, melyeknél a vétel és eladás közt nem mutatkozó különbség az üzleti költséget és meghatározott nyereségit százeleket felülhaladja. Mint például, tavaly a Mezőség és Marosvölgy fő terményénél a főöröküzánál, melynek ára nagy vékán-ként 50 és 70 ujkrezá közt ingott piactól távolság szerint a Királyhágón innen, míg Szegeden 1 forint 10 — és 30 uj kr. közt ingott ára. Ily összehasonlításokat téve egyenként a különböző gabonafajokkal tisztába jövend a társulat a felől, melyik gabonafaj érdemes üzletre, vagyis melyiknek lehet önkára nélkül árát emelnie. S üzletét ezen társulat, miután ezéja a gabonáink emelése lenne, kizáró-lag csak ezekre terjesztené ki. Így a társulat okosan és lel-kösméretesen kiszámítván bérházott tőkét mérsékelt kamat-ját és az üzletre tett takarékos költségeit, a termelőnek jóval nagyobb árakat fizetne a csak ömhasznáttként üze-rél. S az önérdék ezen mérsékléséért eme tájak halála len-ne jutalombé a társulatnak.

Z. József.

## A beszterczei tudományos ünnep részletei \*)

Aba-faja, augusztus 16. 1860.

Csak ma tudok ismét egy kis nyugalomra szert tenni, hogy az utóbbi 5 nap élményeim meg egyszer végigjárta-som elmémet és rendbeszedvén e napok oly sok és oly kü-lönböző emlékeit, megkezdett tudósításomat tovább folytat-hassam. Ott szakasztottam volt meg, hogy vasárnap este (aug. 12.) nagy fátylós zenével tisztelvén meg a szászaty-a-fiak gróf Mikó ö nmlgát, és a vele volt magyarságot, ö nmlga im e beszédben köszöntö meg a kiünő figyelmet:

„Uraim! — mintegy így szólott a nemes gróf — azon különös kintetés, melyben önök minket részesítnek, nagyon bizelgő, nagyon megtisztelő ránk nézve. Nem tudjuk méltó-képpen kifejezni érette szives köszönetünket. Mi ezt Beszt-ercze város és a jelenleg itt mulató száz értelmiség hoz-zánk való hajlama s rokonszenve műveinek nézzük, és né-zük annak kétségtelen bizonyosága gyanánt, hogy a nemes száz nemzet velünk való viszonyát valamine becsüli s érdekeit töltünk elválasztani nem akarja. Uraim! Mig e hon határai a Kárpátok lesznek, önök sorsa, mint a multban a mienkkel egy volt, ugy a jövőben is egy és ugyanaz lesz. S azt hiszem, hogy a mint hajdan egymást becsülni tudtuk, a közös hon javát közösen munkáltuk, s annak jóllétében egyenlőleg is boldogok voltunk: ugy az újabb idők közös nyomorai és tanulságai csak szaporították azon okokat, melyek minket kölcsönös bizalomra s egymás javának eszköz-lésére birjanak. . . Nem oly könnyen, nem oly hamar, sőt tán soha sem szakadnak el azon kötelékek, melyekkel szá-zados együttlét s alkotmányos jogközösség fonják össze a népeket. Mi — erről legyenek önök meggyőződve, — csak-nem mindennap emlékeztünk vissza azon időkre, midőn a nemes száz nemzet képviselői együtt és mivelünk tanács-koztak a köztermekben, midőn együtt hozott törvények s ősi alkotványunk védpajza alatt álltunk; s habár voltak is olykor köztünk félreértések, de azokat a hazának közös szeretete, az alkotvány védelme, s mindenki nemzetnek meg-ingathatlan dynastikus érzelmé ismét elenyészett. Ujula-nak meg lelkünkben a multak e szép emlékei! Szóaljannak meg szívünkben azon egységi eskük (Unions-Eide), melyek egykor a mi alkotványos szabadságunknak kezessége és pe-esétei valának. Fogadjuk fel, hogy a haza, a törvényes fe-jedelem, a közszabadság és közjóllét érdekeit örökre szívün-kön hordozzuk. . .“

Képzeltetni, hogy az nagy lelkesedéssel fogadtatt, ugy, hogy Textoris ur, a ki felelni lépett elé, tulradó lel-kesültségében nem tudott egyebet mondani, mint: „Kegyel-mes uram! Besztercze városa polgárai, a kiknek nevében szólok, büszkék és boldogok, hogy Nagyméltóságodat kör-ükben láthatják és tisztelik. Nem tudunk érzésünknek szót adni; azért csak azt mondjuk, hogy exciádat az Isten éltes-se sokáig!“ Ezzel többen elrohantak és az egybegyűlt so-kaság szünni nem akaró örömrivalgásai és tapsai közt fel-emelték ö nmlgát, hogy mutassák meg a távolabb állóknak is. E volt a magyar vendégek első fogadtatása Beszterczén.

Másnap (13 aug.) reggel gr. Mikó ö nmlga a vele jött notabilitásoktól körveezve a Honismereti egyület el-nökével Trausch tanácsossal, és a derék beszterczei polgár-mesterrel tisztelgési látogatást váltván, 10 órakor a harang megkondulása egybegyűjté a közgyűlés tagjait s a számos

\*) Daczára annak, hogy közelebb számunkban a tények néme-lyike röviden már érintve volt, e tudósítást mint azon avatott egyén által beküldöttet, a ki után a két első napi eseményeket adtuk, közölni szükségesnek láttuk.

Szék.



hallgatóságot, a piaci év. templomban. Az ülést megnyitá Trausch tanácsos mint elnök, gyönyörű beszéddel, a mely igen jellemzően ismertette azon tudományos és különösen erdélyi honismeretre vonatkozó törekvések eredményeit, a melyek az utóbbi két évtizedben gazdagították a hazai tudományt. Utána Fusz Károly társulati titkár a választmányi ülések jegyzőkönyveit olvassa fel, ily módon számolván a közgyűlésnek a választmány működéséről a közlelbi közgyűlés óta lefolyt időszakban. Megvallom, nem értek egyet a leszámolás e nemével; czélszerűbbnek találom a mi modorunkat, a kik a működés főmozzanatait egy titkári jelentésben kapcsolatosan és áttekinthetőleg szoktuk bemutatni.\*) A jegyzőkönyvek felolvasása közben három röpiratot osztottak ki a jelenlevők között, ugyint a társulat évi tudósítását, a németországi „német nemzeti muzeum“ egy tudósítását, és egy emlékkönyvet, a melyben Wittstock tanár Beszterce vidékén a szász nép szájból ellesett egynehány mondát és népdalt közöl. Ezután az elnök megalakítja a különböző teendők elvégzésére, különösen az ő évi korszak elteltével alakítandó új választmány megválasztásának vezetésére szükséges bizottságokat, és felolvastatja a Múzeum-egyletnek a Honismereti egyesület közgyűléséhez intézett levelét, minek bővebb kifejtésére muzeum-egyleti titkár Fialé Henrik szót kérve, mintegy következőleg beszélt:

„Tisztelt gyűléseket! A melyen tisztelt elnök ur engedelmével, bátor vagyok az éppen most felolvasott levélhez egynehány szót csatolni, azért, mert akkor, a mikor e levelet irtuk és elindítottuk, még nem tudtuk egész bizonyossággal, hogy egyetünk ily számos tagjai által lesz e díszes gyűlésekben képviselve. Mit tehetnék már most czélszerűbbet, mint ha a levelekben röviden kifejezett utmutatás alapján, bővebben fejtem fel, mint fogja fel az erdélyi Múzeum-egylet a közte és e tisztelt társulat között fennálló viszonyt. Engedjék meg tehát, hogy ezt kevés szóval megtehessem. Az újabb kor tudományos törekvései között nem egy álélmélet született, a többek közt egy ferdén felfogott cosmopolitismus, a melynek veszedelmes ragályától még valódi tudományos és művelt férfiak sem egészen mentek. Ennek kifolyása egy sokszor emlegetett és különös elmének is mondott phrasis, a mely azt tartja, hogy „a tudományok nincsen hazája.“ Már ha a tudomány nem volna egyéb, mint éppen csak az a tulajdonsága az emberi elmének, a melynél fogva tanulás által ismereteket szerezhet, akkor csakugyan lehetne némi igaz ama mondásban, mert e tulajdonság csakugyan egyaránt megvan minden emberben, minden nemzet egyénében. De nézetem szerint ez még nem tudomány. Én azt hiszem, és meg vagyok győződve, hogy önök velem e tekintetben tökéletesen egyetértenek, hogy tudomány csak azt nevezhetjük, a mi amaz ismeretekből látható és szembetűnő hatást tett egy ország és a benne lakó emberek mivelésére és polgarisulására, a mi a nép életét és fejlődését vezette és meghatározta, szóval, a mi közvetlenül átmenvén a nép jellemébe éppen csak egy országnak egy népnek vált kitűnőleg sajátjává, és ez értelemben ki tagadhatja, hogy a tudomány csakugyan van hazája. Így például, kétség nincsen, hogy Franciaországban az egyenetlek feloldását ugyanazon szabályok szerint eszközölk mint Angolban, de azért ki tagadhatja, hogy az a matematika, a mely a tengerészetre alkalmazva első tengeri hatalommá tette Angliát, a mely a gépészetre alkalmazva annyi remek és hasznos gépek előállítását által oly magas fokra emel az angol gazdaságot és ipart, hogy az a matematika a szó teljes értelmében, kiválólag éppen csak angol matematika? A tudomány csak tehát van hazája, és ha tekintetbe vesszük az ismeretek körét, a melyek Erdély történelmére, földje minősége, égaljuk sajátságai, természeti gazdagsága és népei jellege ismerettségéhez tartoznak, szóval a melyeket e gyűlésről „honisme“ jelölünk, nemde helyesen és jogosan nevezhetjük ez erdélyi tudomány? Meglehet, hogy ezt ily alakban még nem sokan mondták ki, de hogy eleveven éreztük, annak elől bizonyosságot két egyetnek létezőse, a mely mind kettő éppen ezt erdélyi tudomány mivelését és terjesztését tüzte ki magának czélul. Az egyik a mintegy 20 év óta sikeresen működő és jelenleg itt közgyűlésre egyesült erdélyi „honisme-társulat“, a másik a csak tavallélekezett erdélyi „Múzeum-egylet“, a melynek nevében most szerencsém van itt szólni. Önök uraim nemcsak azáltal, hogy régóta működnek, hanem tán még inkább azáltal, hogy mindjárt elején szerencsések voltak a helyes irányt eltalálni és igen kitűnő erőköt körükbe vonni, messze elhaladtak, míg mi, csak imént alakulván oly intézet megalapítására, a melyet a körülmények sajátságos egybetalálkozása országosnak bélyegzett, és a melynek éppen azért nagyobbbszerű arányokat adni kénytelenülünk, még mindig az alakítás és alakulás nehézségeivel és bonyodalmaival küzdünk. Ha mind a mellett itt azt nyilatkozzatok ki, hogy minden erőnk megfeszítésével és felhasználásával oda fogunk törekedni, hogy önöket, a lehető legrövidebb idő alatt ne csak utóljárjuk, hanem, ha lehet, túl is szánjuk, bizonyos vagyok, hogy itt senki sem ért félre, senki benne sérelmet nem lát; mert a verseny a tudomány terén nem lehet ellenséges, és valamint két egyfajta növény egymásmellette ugyanazon földbe ültetve, egymást nemcsak nem akadályoztatja növekedésében, sőt éppen együttélle által termékenyítőleg hat egymásra, ugy ez egy irányú két egyet, az erdélyi „Múzeum-egylet“ és az erdélyi „Honismereti-társulat“, ugyanazon edes hazai anyaföldben gyökerezvén, együtt működven ugyanazon egy erdélyi tudomány fejlesztésén és terjesztésén, egymást termékenyítvén és buzdítván, nemes versenyben kell, hogy közreműködjék a közös hazai jólétére és dicsőségére. Ez tisztelt közgyűlés a mi nézetünk vagy jobban mondva meggyőződésünk, ez a czél, a mely felé törekszünk, és itt-létünk világos bizonyoság arra, hogy törekvésünk igaz és őszinte. Fogadják tehát újból a tisztelt gyűléseket egyetünk szíves üdvözlését, a melynek, hogy itt tolmácsa lehetek, különös szerencsémnek tartom!“ A közgyűlés lelkesen fogadta ez üdvözlést, és az elnök indítványára, köszönetet szavazott az erdélyi „Múzeum-egylet“ elnökének és jelen volt tagjainak ugy az egész egyesületnek a tanúsított szíves részvételét. A gyűlést bevégezte egy felolvasás Wittstock tanár úrtól, a ki igen érdekes összeállításban és sajátságos de gyönyörű kedélyes nyelvvel ismertette Beszterce városa 16-dik századbeli állapotait és viszonyait a

városi levéltárból merített igen érdekes és hiteles adatokból. Végre az elnök ajánlatára Segesvárt jelölvén ki a jövő közgyűlés székhelyének, és eselleges helyettes elnöknek választván meg az ottani polgármestert, a gyűlés eloszlott. Két órákor a városi fogadó nagy termében közbeled volt. Közébe tartan elnök Trausch poharat emelt ő felségére, utána Stebiger polgármester életette Liechtenstein hg. kormányzót, utánok Budacker tanár Beszterce városa nevében üdvözölte a jelen levőket, Fusz Mihály corrector különösen az egyet nevében gróf Mikó ő nmlgát, mindketten vonatkozással a muzeumi titkár üdvözlő szavaira; Teutsch segesvári tanár az egybegyűlt társulat nevében ivott Beszterce városáért, s kiemelvén: hogy a társulat 20 év óta most másodsor tartja itt közgyűlését, hogy e lelkes város a századokon át rajta átvonult zivatárokon keresztül, újabb időben is nagy égeséskől látogatva, sebeit saját életejére által nemcsak begyógyította, sőt folytonosan emelkedőben van: mindezt, uraim! — mondá a szónok, — minek köszönheti e nemes város? A szellemnek — lön a felelet — azon szellemnek, a mely a mult idők vézei és harcrai közt is fenn tudta tartani eredeti szabad polgári szervezetét, polgarisultságát, fenn tudta tartani a tudományos törekvéseket és azok sikereit. E szellemért, uraim, emelem fel poharamat, és kívánom, hogy az ég tartsa meg azt Beszterce városa minden lelkes polgariból!“ Következtek erre más pohárköszöntések, éltették a nőket, a kikért Fusz Mihály nagyon kedélyes szavakkal emelte poharát, kezdtek az ismerősök egymás egészségére inni, utoljára Finaly muzeumi titkár emelt poharat, vonatkozással Teutsch tanár köszöntésére; beszéde kezdetén bókot mondott a vendégek díszes koszorújának, mely ugymond: önkénytelenül szónokká teszi az embert; azután a jó és rossz szellemre utalt s ajánlotta, hogy a jónak szavára hallgassunk, a gonoszot pedig irtolozzuk; ilyennek mondá pedig szónok azt, mely egymás iránti bizalmatlankodást akar most is gerjeszteni, a mely a visszavonást táplálja, a köz üdvre oly kivanatos egységet létrejöni bármiké is akadályozza. Ezután talpraesett időzményeket hozott fel c assicus német iróktól, melyek az önéreket tulnem becsülését, az egymás mellett megférni tudást, a nagyobb szellemi erőnek való magunk alá, vetését igen szépen symbolizálják. Tovább az önzés ellen kelt ki, mint minden szépnék és jónak ellensége ellen, az egyetértés jó s zellemét. Sajnálom, hogy e beszédet egész terjedelmében nem közölhetem; azonban, remélem, később lesz alkalmam — azt megkeríteni. E beszéd után a társaság új kedvre éledt. Erre Hintz György kolozsvári ev. lelkes szólt fel, és kiindulván onnan, hogy ő szász létére évtizedek óta magyar városban és magyarok közt élvén, alkalma volt a magyar szellemet megismerni, a mely minden jóra és nemesre képes és hajlandó, a magyar nemzet és szász nemzet közt való testvéri szeretetre ivott. Utána maga gróf Mikó ő nmlga szólt meg; beszéde mintegy e volt: „Engedjék önök poharat emelnem az Erdély népei közötti atyafiság egyetértésért. Ki ismeri jobban mint önök ama latin mondas igazságát? „Concordia res parvae crescut, discordia maxime dilabuntur.“ Önök e szép hazába telepedésök óta maguk közt e mondatnak első felét — Erdély összes népessége pedig nem régi időbeli viszáldokosai által, utolsó felét közel foghatolag bebizonyította. Uraim! Az egyet nem értés, egy polgári kapcsolatban élő népeknek, ugy mint egyéneknek szükségképpen a közdolgok nem helyes nézőpontból tekintéséből, a közös érdekek föl nem ismeréséből, vagy pedig pártérdekek utáni kapkodásból származik. Mennyiben tulajdoníthatni a mi közöttünk közlelebről mulékonyan uralkodott egyetlenségét az érintett indokok egyikének vagy másikának, nem vizsgálom, mert az én czélom az, hogy testvéri jobbot nyujtsak önöknek.

Uraim! Akár azon eszmékre gondoljunk, melyek ma Európát mozgatják s a történelmi és régi állami- és közjogi alapoknak nem egy helyt szétlétésével, új vágyakat, elveket és irányokat juttatnak érvényre, akár azon állapotok anomaliáit tekintjük, melyeknek a continens nagyobb része évek óta kitéve van: mindkét esetben világos újutalást, látható intését látom a Gondviselésnek arra nézve, hogy mi, a kiket multunk és legdrágább érdekeink egy közös boldog jövő ohajtásának és előkészítésének eszméjében egyesítenk, ez intést ne ignoráljuk, közös érdekeinket, melyek közt fő helyen áll századok hosszú során megszokott authoroniám — jókor felismerjük s azokat törvényes utakon egyesített erővel biztosítani, a külön érdekekre nézve pedig testvéreleg kiegyezkedni igyekezzünk. Ezért én, egy elől e közös és főérdekek körüli egyetértésre, másfelől egymásnak atyafiságos és őszinte szeretetere emelem e poharat, jobbot nyujtom a derék szász nemzet itt levő tudományos férfaiabban az összes nemzetnek s kérem a Mindenható, hogy adjon mi közöttünk egyetértést, birjon minket egy akaratra és érzésre, legyen közöttünk egy a tudomány, mint a socialis élet terén e naptól kezdve szent frigykötés és barátság.“ Eljen az egyetértés!

A mi ezután következett egy ideig az élénk zsbaj, azután ott nem létem miatt nem közölhetem; jelesen köszöntöttek — ugy értém — gr. Bethlen Gábor az alkotmányos élet minél hamarabb leendő visszatértére, gr. Bethlen Farkas a testvériség eszméjért, Malmer tanár azért, hogy az Isten áldása vezesse j-ra törekvéseinket. E köszöntés után eloszlott a társaság nagyobb része.

Másnap lefolytak a szakosztályi ülések, a melyekről emlitendő, hogy a történelmi szakosztály ülésében gr. Mikó ő nmlgát kérték fel az elnöklet ellátására, hogy ugyanott a gróf egy korszerű értekezését, a mely a levéltárak rendezését tárgyalta, felolvasván, reá igen üdvös rendelkezéseket határoztak e tárgyban, a melynek sikeresítésére a Múzeum-egylet közreműködését is fogják kikérni. Hétfőn este megérkezett az Erdélyben utazó báró Eötvös József is, s azóta folyvást részt vesz velünk a közdolgokban. Kedves személyisége s roppant tudománya csaknem lebűvölte a szászok összes értelmiségét. A keddi gyűlések után a derék hazafi Véér Farkas vendégelet meg a magyar vendégereg idősbejt, míg ifjabbjai a hölgyek körül Besztercen időztek.

Kedden este táncvilágom volt a városi vendéglőben. Beszterce szépeit igen ékes koszoruban igyekeztek az egybegyűlt tudósok komoly arczaiva vidám mosolyt varázsolni, a mi sikerült is. Magyar díszöltönyű hölgyeink és dölözgető ifjaink azonban, legalább a mi szemeknélkülségek legszébbekességei valának a társaságnak, és köszönettel kellemetlenség, hogy a rendezők a zenekart elhallgattatván, Pongráczékkal hazutak egynehány csárdást, hogy a magyar vendégek a maguk módja szerint jár-

hassák el dalás táncukat; mit azonban a magyarok színtoly loyálisan viszonyoztak, felkérvén, hogy a német keringőt szász testvéreiktől ők is láthassák. Míg az ifjak a táncsteremben Terpsichorénak áldoztak, az idősek és komolyabbak az étteremben egymással kezdtek ismerkedni, nem egy barátságot kötöttek ott emberek közt, a kik ott láták egymást először, de a kiket rokonszenv és hasongondolkodás hamar vonzának egymáshoz. Báró Eötvös József és gróf Mikó Imre különösen közigyelem tárgyai valának. Magam is vagy tizszer megkellet hogy mutassam őket utánok kérdészködködknek, és megfellelni e kérdésre: hogy vajjon igazán oly nagy eszű és tudomány ember-e ez az Eötvös? Az ifjuság világos viradtig huzta ki mulatságát a tikkasztó hőség daczára.

Szerdán reggel 11 órákor tartattuk a bérekesztő közülés, ismét a templomban. Ez ülésben előbb a szakosztályok terjeszték elé tanácskozásiak eredményeit és az ez okból kifolyó indítványokat, a melyek mind előlnek fogadva. Ez után megtörtént az új választmány választása, a melybe gróf Mikó Imre ő nmlgát is belévalasztották. Két órákor ismét közbeled a Weiss féle kertben a sétaléren. A magyar vendégek se a gyűlésben, se a közbeledben nem jelentek meg, mivel B. Löwenthal Samu vendégzeretete kuzmaí gyönyörű lakába hita barátságos lakomára. A mint azonban este onnan visszatérték, azonnal egy külödség jelent meg köztök, és meghívta a Weiss féle kertbe buscu-estélyre. Meg is indultak a közben megerezt első daczára. A sétalér hidjától égő fályakkal kísérte őket az ifjuság a fasoron végig a már egybegyűlt számos vendég körébe. Az elfogadás fényes volt. Szünni nem akartó éljenések és a Rakóczy induló lelkesítő zengése közt foglalánk helyet vegyesen a velünk megismerkedett szász atyfiakkal. Hogy erről a vegyességéről egy kis képet adjak, imé egy mutavány: Az asztalfőn ült gróf Mikó Imre, jobbra mellette sorban Trauschfels, b. Eötvös, egy besztercei polgár, B. Löwenthal, Fusz Károly stb. balra Teutsch, gr. Bethlen János, Fusz Mihály, Finaly, Budaker stb. Mintegy félóra folyt le magán beszélgetés közt, ekkor fellállott gróf Mikó Imre ő nmlga és poharat felemelvén így szólt: „Uraim! Az imént a fályák meggyújtása alkalmával ismét volt módunk egy szép példáját látni az egyesülés következményeinek. Míg egy fályka meggyújtását a szél lehetetlenné tette, a sok egysszere meggyúlt, a mint lángjaikat egyesíték. Engedjék meg tehát, hogy társaim nevében újra megköszönvén önöknek a nekünk készített szíves fogadást és kitüntető megtisztelést, feleljem poharamat a közünk ezenen létrejött szépegyetértés-jövendőrkölcsi hasznaiért!“ It megjegyzem, hogy e lelkes szavak azonnal megnyitották a remek pohárköszöntések szép és hosszú sorát, a melyek mindegyikét az egész gyűléseket mind növekedő lelkesedéssel, mind harsányabb éljenésekkel fogadta, ugy hogy az örömjár a városban is hallatszott. A legnevezetesebb köszöntések mintegy ily sorban következtek: Budaker poharat emel a tudományért és külön a magyar tudományosság jelenlevő két képviselőjéért gr. Mikó Imre és b. Eötvös Józsefért. B. Eötvös: „Uraim! Engedjék meg, hogy az előttem beszélt tisztelt szónok eszméjét felkarolván, azt tovább fejtssem ki. Minden nemzetnek, minden országnak, a mely helyet foglal a nemzetek nagy családjában, meg van a maga küldetése, ki van tűzve a maga feladata, a melynek megfellelnie, a melyet megoldania kell, ha azt akarja, hogy megmaradjon és helyet nyerjen a történelemben. Nekünk is megvan, uraim, a mi feladatunk, és ez az, hogy a nyugat műveltségét és polgarisultságát kelet felé ne csak megvándjuk, hanem a mennyire csak lehet terjesztjük is. Öseink dicső feltelet meg e feladatnak a karddal és vitézségökkel, nekünk tovább kell haladnunk nyomdokaikon, de már nem karddal, hanem az ész és tudomány hatalmas fegyvereivel. A tudomány pedig hasonló egy heggyhez, a melyre többen különböző oldalról felmennek. Mennél magasabbra hágunk, annál nagyobb, tágasabb látkör nyerne, de annál inkább közlelednek is egymáshoz, és mikor a hegy csúcára érnek, együtt vannak és kezét nyujtanak egymásnak. Én tehát felelmem poharamat, azt óhajtván, adja az ég, hogy e haza népei egyetl e csucstól minél hamarabb, és hogy kezet fogva, egyetértésben és dicső feladatuk közös megoldásában éljenek!“ — Malmer. Felveszi ugyan e képet, azt mondván, hogy e haza két nemzetisége már meglehetősen magasra emelkedvén a tudomány heggyére, kezét nyujt a harmadiknak is, hogy magához felsegélje. Teutsch. Ismét a tudományból indulván ki, egy lépéssel tovább meg, tudniillik azon tudományra, a mely valamely nemzetnek saját nyelvén fejlesztve azt állítja elé, a mit irodalomnak neveznek, és ez alkalommal poharat emel a magyar irodalomra, és annak jelen levő bajnokaira. Finaly. Ugyanez eszmét tovább fejti, és érintvén, hogy ez ünnepélyes, szép egyetlét, a gyönyörű eszmecserét a tudomány szolgáltatata alkalomnak köszönhetjük csak, poharat emel a tudomány egyetlét és engesztelő hatalmára. Hintz. Örömet fejezi ki azon szép egyetlétől felett, a mely ez összejövetelen mint reméli és hiszi állandóan létrejött, és felszólítván a jelenlevőket, hogy ez ünnepély szép eredményét hirdessék ki az ország minden vidékein, élteti a közhazát és a benne lakó népeket. Budaker. Poharat emel a magyar aristokratiáért, a mely az önmegtartadás és nemes érzület ritka példájaként, az újabb időben a haladás és polgarisodás pályáján vezérekedett, és a melynek nyomdokait követni üdvös és dicső. Malmer. Élteti b. Eötvös J. fiat Eötvös Lorándot, rá köszöntvén e mondással: „Legyen jobbjaplan!“ Wittstock. „Uraim! Ez egybejövésünk elején bizonyos kö zahireket kezdtek volt köztünk terjeszteni, a melyeket mi színtesegünkben elhittünk. Haladt az idő és meggyőződünk, hogy e közhirek alaptalanok és üresek. Tehát megfordítva a tételt azt mondjuk, hogy ama közhireket kóhól urak hazudtak. Emelünk hát poharat uraim! és kiáltunk, hogy ez állhírek gyártói vesszenek!“ Fusz Károly! felveszi a német burschoknál szokott három szót: vivat, floreat, crescat és alkalmazza ugy, hogy vivat a három nemzet, floreat köztök a testvériség és egyetértés, crescat és hozza meg köztök gyümölcsét a tudomány és polgarisodás. — Gróf Bethlen Gyula, élteti az oláh nemzetet. Budaker. „Uraim! rövid leszek. Eszembe jut az adoma, a mely beszéli, hogy az alföldi magyar ember megállván a vasut mellett, megnéző a földön lerakot vasrudakot azt mondá, hogy bizony szép dolog ez a vasut, azután felnézvén és megpillantván a távirda sodronyát, megrázá fejét és azt mondá, de ez a drót, ez az átkozott drót, hogy tudja megmondani a németnek, a mit mi beszélünk! Nős hat uraim, mint mondjunk mi? Mi tudjuk, hogy bizony ez a drót is szép dolog, és akár megmondja, akár nem mondja, csak azt kiáltjuk rá, hogy éljön a drót!“

\*) Ennek is megvan előnye, de amattól sem lehet elvitatnia tudományosságát, a történetek száraz igazságát.



Még következett egynehány kevésbé nevezetes pohárköszöntés, azután Finály a jelenvolt magyarok nevében egy lelkes bucsuzót intézett a beszerceiekhez és a honisimek társulat tagjaihoz, azután kifejezve a reményt, hogy e szép kezdet után a hazában levő három tudományos testület, a Múzeum-egylet, a Honisimek társulat és Természettudományi társulat mindannyi szor fognak közgyűléseiken alkalmat szolgáltatni ily szép összejövetelekre, élelti e három egyletet. Erre Fronius igen hízogó köszöntést mondván az előtte szólótól, a társaság eloszlott. Még egyszer jött egy külön küldöttség bucsuzni a magyar vendégek főszállására, azután kiki felkeresé tanyáját, és másnap reggel odahagyta a számos gyülekezet Beszterce falait. Meg vagyunk győződve, mindenki szép emlékeket vitt magával, és a barátság frigye a magyar és szász nemzet közt, a mely itt megnyitott, ezután örökre szent és megszeghetetlen lesz!

Egy jelen volt.

## Ujdonságok.

Császár Ö Felsége születése napján f. hó 18-án szokott ünnepélyességgel ülte meg Kolozsvár. Megelőző estén világitás és zenétől kísért takarodó volt; déiben a megyefőnök urnál ünnepélyes ebéd.

A magyar szent koronának, s az első magyar királynak 860-dik évnapját mi, kolozsváriak is illő kegyeleti és hazafias buzgósággal ünnepeltük meg. Az ősi magyar charta, az arany bulla, e nevezetes napnak ünnepélyes megünnepelését még a királyoknak is kötelességévé tevő, s a szerencsétlen II. Lajos koráig sz. István király napját a királyi koronázás és temetkezés színhelyén, Szekesfejervártól ülték meg eleink. Százados viszonyosság után az országos ünnep főszínhelye szükségkép Buda vára lón, a hol a dicső király koronája és „szent Jobbja” őriztetik, s a hol az idén e vallásos és nemzeti ünnep oly nagyszerűleg tartott fel, mint talán soha. A mi szegény kis városunk falai közt az ünnepély nagyszerűségét nem emeljük jellővése, zenekarok harsogása, s százezrek menete. Szerényen, csendesen ment itt véghez minden; de a vallásos és hazafiai szívgörlelem ösztöne nyilatkozatai annál meghatóbbak valának. Az apostoli magyar király emléknapiát megelőző este a szurkület beálltvala egyszerre mindenablak megvilágosodott, s az utcákon hallgatag néptömeg árja kezdett hullámozni, megmájlva egy-egy nagyobb-szerűleg világitott épület előtt. Fel-tünőleg valának világítva a csinos helyiségek, a melynek általánosan, ablakain és parkányzatán tömörkedő mécsvilág ragyogott; továbbá a gróf Rhédey-palota, a melynek fenyárban uszó általánosan egy transparent vonta magára a figyelmet, e fölirattal: „Adja Isten, hogy szent István ünnepe boldogságot hozzon a magyar nemzetnek!” derék hazánkia K. Székely Dávid laka szintén a legpompásabban ki vala világítva, az ablakokat lámpák, karos gyertyatartók, virágfüzerek, s az általánosan mécs-sorok díszítvény, hazafias érzelmű kereskedők karvayz ablakaiban nemzeti színben ragyogó mécsvilágok, s egy transparent vala látható e fölirattal: „Sz e n t I s t v á n k ö n y o r o g j n e p e d é r l!” a polgári társalkodó ablakai s állánya fenyén! uszott s a többi, más nap reggel a testületi templomba vonulások is elmaradtak. Egyedül a casino tagjai jelentek meg a templomban testületileg. De a különféle vallásfelekezetek hívei mindenütt szép számmal, s ünnepélyes komolysággal jelentek meg egyházjaikban, a hol a római szent-szék által az apostoli szentek közé felvett magyar király emléke tevő a beszédek tárgyát. Boltok és műhelyek egész nap zárva valának.

Az ipar-szabadság 3 első havában a kolozsvári kereskedelmi kamarához tartozó területen összesen 409 ipar-levelet osztottak ki a hatóságok; ezek közt szőlőt kereskedésre és szatocsságra 72; fazakosságra 32; csizmadia 35; cipész 24; szabó 19; szocs 20; asztalos 16; keresek 16; kovacs 7; nyerges 2; vendéglős és korcsmáros 18; mécsáros 25; zsemle 4; timár 11; szappanos 4; pálinkafőző 9, és 5.

A postabélyeggel ellátott levélborítékok nem sokára eltelnek nálunk is. Lesz 3, 5, 10 és 15 kros; a boríték ára külön 1/2 — 1 kr.

Hir szerint a pesti egyetemnél Czermák tanár helyére kolozsvári tanár Jendrassik fogja kinevezettni.

Pesti lapok Londonból egy gyászöröket angol nyelven zzerkesztett jelentést kaptak, a melynek homlokán a gróf Széchenyi czimere áll, s a mely Szerelmey K. Miklós által van aláírva, a ki több jelenleg Angolországban lakó magyar nevében jelenti, hogy gróf Széchenyi I. emlékére auguszt. 11-dikén d. e. 11. órák az islingtoni templomban ünnepélyes gyászmeze fog tartatni, a melyre az elhunytak mind honfittársai, mind az angol társadalomban levő számos barátai meghívotnak.

Biztos tudomás szerint, az erdélyi vöröspataki kincstári bányák egyik ágában a legzadzagabb aranyérre, az úgynevezett Kotronczára akadtak, a melyből egy millió értékű aranyat várhatnak.

A zágrábi ujság megczáfolja azon hirt, mintha a magyar színtársulat előadásai Horvátország fővárosában betiltattak volna.

A magyar földhitelbankot illető engedély, a melyért már évek óta foly a kérelmezés, s a melynek már le-érkezését vártuk, mint a „P. Lloyd” írja, ismét bizonytalan időre elhalasztották.

Istvánffy Miklósnak, az 1615-ben elhunyt jeles történetírónak, a lelkes csallóköziek emléket szándékoznak állítani. A „P. N.”-ban Salamon Ferenc e tárgyat illetőleg igen helyesen azt indítványozza, hogy Istvánffy emlékére érc-nel vagy márványnál is maradozóbb emléket kell állítani, s ez emléket az lenne, hogy latin nyelven irt jeles történeti munkáját fordítsuk le magyarra. A kik az emlékre adakozni fognak, adományait rábizhatják a m. Akadémia-ra, a mely a legcélszerűsággal gondoskodhatik, hogy az emléke névhez és a nemzethez méltó legyen. A néhány kötetet tevő munka az író arczképével jelenik meg, és az első lapon ez állana: „Emlék Istvánffy Miklósnak, emelték a csallóköziek.”

„Delejt” írja: Ez idén augusztus 9 kén Temesvárott a várnak ostroma alóli fölmentés emlékére 10 év óta tartott katonai ünnepély elmaradt.

Balassa-Gyarmaton a zsidók négy osztályu fidele-

mi iskolát építettek, a melyben hir szerint magyar leend a tan-nyelv. Annal sajnosabb — írják a „Pesti Hírnöknek”, — hogy a helybeli rabbi aggódék hívei haladásán, s nem rég egy szombati egyházi beszéd alkalmával a magyar viseletű hívek ellen, a val-las nevében kikelt, a minek az lett következménye, hogy még az nap delután mindenki felvette egyetlen magyar rubarabját is, hogy az érdekelt rabbit észrehozzák.

Egy közlelbi kimutatás szerint Németországban, Ausztriával együtt 565 hasonszenvi orvos van; Angliában 243, Franciaországban 399, Olaszországban 141, Amerikában pedig 1612.

Berlinben az eb-adó a múlt évben 21,414 tallért hozott be, esvén minden kutyára 3 tallér. Az adómentes kutyákkal együtt az ebek száma azon városban szinte 9000-re megy.

Kolozsvári piacziár. Aug. 16-kán 1860. — Bécsi mérője osztrák becsben. Tiszta búza 3 ft 20 kr. — Elegy búza 2 ft 52 kr. — Rozs 1 frt 80 kr. — Arpa ft — 92 kr. Zab — frt 84 kr. — Törökbuza 1 frt 88 kr. — Pityóka 1 frt 12 kr. Marhahús fontja 11 kr uj pénzben.

## Politikai hírek.

„Franciaországban viszonyok Ausztria-hoz e pillanatban nemcsak hogy feszült, de aggasztó is, — írja a „H. B. Halle” bécsi levelezője, — aggasztó, mert a Tuillieriák palotája soha sem volt oly kimeríthetetlen Ausztriára vonatkozó szeglet- és keresztonások dolgaiban, mint éppen most. A top-litzi találkozás óta a bécsi kabinet tartatik a coalitionalis ösz-szeesküvés főszíjójának, s minden kisebb-szerű körülményt, a melyet tulajdonképen nem is méltó számba venni, szántsándéko-san felfognak azon anyag kiegészítésének elősegelésére, a melyet halomra gyűjtenek, hogy majd alkalmas időben legyen ürügy, a mivel előálljanak a nyílt ellenséges magatartás igazo-lására. A Tuillieriáknak ezen Ausztriára nézve oly barátságtalan hangulatával közvetlen összefüggésben áll azon magatartás is, a melyet közlelbi idők óta a turini udvar tanusit. Cavour gróf-nak meg-sugattak Párisból, hogy Teplitz nem csak azt jelenti, mi-szerint Ausztria vezérlete alatt Olaszországban reactiohoz ké-szülnek; hanem hogy a német fejedelmek conspiratioja egy ha-talmas csapást akarna Franciaország ellen intézni annak meg-akadályozása végett, hogy Ausztria esheileges beavatkozásának Olaszországban ne szegulhessen ellene. Ezen francia besugás következtében Cavour nem csak interpellálta az ottani porosz követet Poroszország eshetileges magatartása iránt az olasz ügyben, hanem Piemont újból készülődni kezd, s néhány nap előtt csapatmögöket vont össze a Mincio ellenében. Azonban egy Ausztria és Szárdina közü összecsapás eshetősége a ná-polyi kérdésre nézve Poroszország és Ausztria között eszközölt egységessé mivoltától függ. Valameddig a nápolyi király csak a forradalom ellen kénytelen küzdeni, Poroszország nem igen ad-hatná belülegyeződését Ausztria beavatkozásához. De ha Piemont olyan ürügyek alatt, minő a Róma és Nápoly közü szövetség s Lamoricére fenyegető beavatkozása, a forradalomnak nyíltan segélyre sietne, s a Bourbonhódynást megbuktatni akarná, már ekkor nem lehetne jót állani, hogy francia titlakozás dac-zára nem nyomulna be osztrák hadsereg a római legatitokba, s a nápolyi király ingadozó tronjának támogatására is. Egy ilyen esemény jeladás lenne nagy európai bonyodalmakra.”

Igen természetes tehát, hogy Ausztria az eshetőségekre készen kíván lenni; mint írják, Tyrol és Velencében 250,000-nyi haderőt vont össze. A „M. Chronicle” értesülése szerint pedig „egy 30,000-ből álló és szükség esetében 80,000 főre szaporítható orosz hadtest Lüders tábornok vezénylete alatt már Bessarabiában áll.” Minden oldalról egy nagy háború elemei kezdik az európai béke partjait csapkodni, s a napokban meg-válík beteljesül-e az „O. D. P.” jóslata, miszerint „azon nap, a melyen Garibaldi Calabriában kiszáll, utolsó lesz az európai béke évkönyvében!”

Párisból írják az „A. A. Ztg.”-nak, hogy Garibaldi számára Marseilleben néhány száz angol matrózt toboroztak, a kik közt nem kevés a francia. Türr tábornoknak pedig a francziák császára tíz vontósövű ágyút ajándékozott, sőt öntö-dét, ahozavol eszközöket és a tüzerbiztonságtól r-szetes utat-sításokat kapott arra uézve, hogy s mint készülik a vontósövű ágyukat s ahoz tartozó eszközöket.

Páris, aug. 10. A st. etiennei fegyvergyár szabadságot kapott a szárd hadügyminiszterium által me-rendelt 25 000 da-rab fegyver készítésére. Nápoly csakugyan készül Rómával vó-l- és daczsövetségére lépni, a melynek főfeladata lenne Ga-ribaldit semmivé tenni, ha lehet. A főparancsokságot Lamori-ciére veszi át, a ki („Patrie” szerint) a calabrai partraszállás után rögtön támadólag lépne fel.

Páris, aug. 12. Hogy Garibaldi aug. 7-dikén in-cognito Nápolyban volt, ez a hir nagy élénkséget okozott az itteni körökben. Ő Nápoly egyik külvárosában szállott ki, s értekezett az egyesületi párt főnökeivel. Be akarja várni, hogy hívják meg Nápolyba; ezt több sürgöny megerősíti. Ma-rtaí most, úgy látszik, nagy haladásra tesznek. Turinban mint Milanóban tartanak tőle, hogy Ausztriával nemcsak a kenyér-törésre kerül a dolog. Egyébiránt e háborút a turini hivatalos körökben szükségesnek tartják, a mire végre is készen kell lenni!

A „Constitutionnel”-nek jelentik Turinból, hogy egy osztrák jegyzék érkezett, a melyben gr. Rechberg kijelenti, mi-szerint Ausztria semmi esetre se fogja tűrni, hogy Garibaldi vagy társai a nápolyi szárazon kikössenek. Gr. Rechberg felszó-lítja a kormányt, hogy e kiszállást akadályozza meg; „mert egy délolaszországban ki-szállás esetében Ausztria tüstént beavatkozik és csapatokat küld II. Ferenc király segélyére.” Már pedig Genuából Párisból érkezett távirati sürgönyök f. hó 14-dikéről át-jelentik, hogy „e hó 10-kén éjjel Garibaldi 8000 emberrel Regi-onal akadálytalanul kiszállt s a nápolyiak Scylla erődöt odahagyták”; egy másik sürgöny meg így szól: „Nápoly, aug. 14. A múlt éjszaka a garibaldisták egy nápolyi sorhajó megta-madását kísérlették meg Veloce (Tüköry)-gőzösen a castella-marei révben, de visszaverették.”

Az „A. All. Ztg.”-nak írják Párisból: „A legfelsőbb kormánykörök kevesebbet foglalkoznak Nápolyval, — mely

kérdést már megoldottnak tekintik, — mint Velencével. Leve-lező egészen biztos hírkép írja, hogy a császár szorgalmasan tanulmányozza Oleszország, vagy jobban mondva Garibaldi és Victor Emmanuel katonai-erőit, intézményeit s eszközeit, s igen meggondolva veszi s fontolgatja egy felső olaszországi hadjárat következményeit. Legközelebb környezetelebbi egének nem kélik, hogy Franciaország ismét beavatkozik Olaszországba, még pedig Ausztriának Lombardiába berontása ürügye alatt. Egyáltalában nagyon el van telve lőporsszággal a Chalons és a Tuilleries-k felőli lég.” Ezen észleletek helyességét levelező is-mételve erősíti.

A Reuterféle irodának jelentik Bécsből, hogy az osztrák tengerészeti szakban nagy sürgös van, a hajókat mind fegyverzik s a velencéi hadsziertár tartalmát Polába szállítják. Attól tartanak, hogy Garibaldi megtámadja Velencét (?) Jelenti továbbá a Reuterféle iroda, hogy Rechberg gróf két körjegy-zéket küldött szét a teplitzi találkozássra vonatkozólag, egy né-metet az osztrák követeknek Németországban s egy francziát a többi udvarnál levő osztrák követeknek. E két körjegyzékben Rechberg gróf nem ereszkedik a titkos tárgyalásokba, csak azt mondja, hogy Ausztria és Poroszország közt a német és európai kérdésekre nézve meggyegyezés van.

London, aug. 13. A Reuterféle táviró ügynőksé-gnek egy berlini sürgönye jelenti: Ausztria felhagyott azon gondolattal, hogy Velencét biztosítsa Németország által. Mindamelllett teljes egyetértés jött létre Ausztria és Porosz-szág között. Ha Ausztria megtámadatná, egyedül állja ki a harcot még egész Olaszország ellenében is, s Poroszország nem fog beavatkozni. De akkor, ha más nagyhatalmak vegyül-nének a harcba, Németország segélyt nyujtana Ausztriának.

Az állítólagos ausztriai jegyzék létezését a turini kor-mány lapja, az „Opinione” megczáfolja. A hir foszke Turin volt, s a párisi felhivatalos lapok szolgáltak annak legfőbb terjesztőül, s csak ezek után ment az át a londoni s más külföldi közlő-nyokba. A szárd vagy a francia fővárosban tehát, vagy mind-kettőben, szükségük volt e hirre, ez bizonyos; vajjon csupán bórzeüzérletre volt-e az számítva, vagy politikai hasznát aká-rják mindenkifőlott venni, ezt még nem lehet bizony megítélni. Mindenesetre könnyen föllohatja magát azon gondolat, hogy a közvéleményt Franciaországban úgy, mint Angliában és Po-rozországban föl akarják riasztani s az ekként ujjalg megta-madtatásnak kitett Szárdina részére előre megnyerni. Főleg Poroszország közvéleménye előtt mintegy vádud szolgálhatott e hir a teplitzi egyezmény ellen, melynek egyedül volna er-deménye az ausztriai kabinet e megváltozott magatartása.

Mint az „Opinione nationale”-nak írják, Nápolyban Dumas Sándortól következő autographon kering, melyet ő leg-közlelbi ottlétekor a kikötőben egy nápolyinak irt:

„A nápolyi király palotájában viszontlatásig, hol Ga-ribaldi megígerte, hogy egy szobát tar- és főnn számomra.”

Turin, aug. 15. Ma az „Opinione” megczáfolja azon közlést, mintha Ausztria a szárd kabinethez jegyzéket intézett volna, Garibaldinak a nápolyi szárazföldre kiszállítására vonat-kozólag.

Milano, aug. 15. A „Perseveranza”-nak Turinből írják, miszerint a hadügy-miniszter által legközelebb a kormányzók-hoz intézett körlevél főleg a külföld irányábani manifestatio. A kormány nem akarja a fegyvert saját kezéből kivéettni; Ga-ribaldi sikerei úgy látszik, annak feltékenységet gerjeszték föl.

Turin, aug. 16. Az „Opinione” jelenti: Francon-niere ezredes Turinba érkezett, s mint általánosán állítják, Napoleon császárnak egy iratát hozá meg a szárd királynak, melyben a császár azt tanácsolja, hogy a király ne támadja meg Velencét, mivel Franciaország, a villafrancái béke által meg levén kötve, még akkor sem fogna beavatkozhatni, ha Piemont fegyverei szerencsétlenek lennének.

Palermóban f. hó 5-én ismét miniszterváltozás történt. La Loggia s San Giorgio kiléptek; Crispi, ki tárcza nélküli miniszter volt, bel-s közbiztonsági s Amari külügyminiszterekké letek; Errante igazságügy s cultus-, Giovanni pénzügy-, Piola tengerészeti- Paterno hadügyminiszterek. Deprétis, ki Crispivel igen jó viszonyban áll, kihirdeté ugyan a szárd alkotmányt, azonban annak végrehajtását egy dicatori rendelet által még pontosabban kijelölendő időpontig elhalasztá; m. vel a dicatoria rendkívüli hatalmai még szükségesek a dolgok új rendjének megszillárdítása s ama czél teljes biztosítása végett, mit a forradalom maga elé kitűzött; s ezért az alkotmányt még most nem lehet életbeléptetni; azonban mégis az alkotmány kihirdetése szükségesnek tartatott; mivel minden előkészített vagy már ha-tályba helyezett új törvény s intézmény ezen államalapítórén-nyen nyugszik, s azzal öszhangzólag kell szerkesztetnie.

Nápolyban, valamint a tartományi városokban is, a vá-lasztó bizottmányok teljes működésbe léptek; a főváros két fő bizottmánya, habár érzületre éppen nem egyenlők, az előszá-vazatnál majdnem ugyanazon jelöltekben egyeztek meg, u. m. Carlo Poerio, Roberto Savarese, Mariano d'Ayala, Napoleone Serugli, Eurico Cosenz, Camillo Carraccio, Giuseppe Ferrigni, Giuseppe de Simone, Antonio Ramieri, Stanislaw Gatti és Ru-dolfo d'Alfilito. A mazzinisták határozottan monarchikusok; a „Presse” például a Forliha visszaérkezett Aurelio Saffy gróf beszédéből közli a következő helyet:

„Olaszország egységének gondolata bennem minden egyéb gondolatot elfolyt; hogy ezt létesíthessük, szükséges, hogy a savoyai házhoz, a nagy Victor Emanuelhez, ezen csodaszertü királyhoz csatlakozzunk.”

Garibaldi levele az angol királynőhöz: „Felség! Az olaszon irányábani kötelességem által arra hivatván föl, hogy annak ügyét Sziciliában védelmezem, el-vállalván egy oly nemes nép dicatoriáját, mely hosszas harc után csupán azt óhajítja, hogy a nemzeti életben s a szabadság-ban részt vehessen egy nagylelkű fejedelem uralma alatt, kire Olaszország rábiza magát. Azon követ, (Pandolfi San Giuseppe herczeg) ki az ezen országbeli ideiglenes kormány nevében mutatja meg magát felségednek, nem igényli magának azt, hogy egy külön független államot képviseljen; hanem csupán úgy lép föl, mint harmadfő milliő olasz eszméi s érzelmeinek tolmácsa. Kérem felségedet, hogy ezen minőségben fogadjad el s audien-tiát adván neki, hallgassa meg őt, hogy így felségedet teljes tisztelettel, Olaszországnak ama szép s nemes része ügyeire nézve kedvezőleg hangolhassa. Palermo, jun. 22.”



— A „Lombardia“ szerint Türr tábornok Milanóban létezik az egy millió fegyverre 500 frankot küldött be a következő irat mellett:

„Tisztelt urak! E pillanatban szükségesebb, mint volt valaha, hogy kiki megemlékezzék nagy Friderik mondatára, miszerint: „a háborúhoz három dolog szükséges: pénz, pénz, és ismét pénz.“ Ismét szerencsés volt egy tartomány a zsarnokság lánczait széttörni s az egyesült nagy olasz családba belépni. Ezen tartománynak hadseregére van szüksége, hogy kivívott jogait megvéddesse, s még elnyomott testvéreinek megszabadítására közreműködhesse. A hadsereg alakítására pénz kell és ismét pénz. Az olaszok, kik tizenkét éven át nagylelkű áldozatokkal a világ csodálatát érdemelték meg, újabb tanúságát fogják adni nagylelkűségüknek. Sajnálom, hogy nem vagyok olyan kis Croesus, minők számosan vannak Olaszországban, s így nagyobb összeget nem küldhetek önöknek, kérem azonban stb.

Türr.

— A „Morning Herald“ a német uralkodók aggodalmát igen jogosnak találja, mert semmi kétség, miszerint Garibaldi Nápoly elfoglalása után a Velencei tartományt fogja megkezdni és Piemont ehhez teljes erejéből készül. Az Ausztriával való háború talán egy fél évig még elhalasztandó, de ha Garibaldi új diadalok által még merészebbé válik, akkor 6 hét alatt is megkezdheti e hadjáratot. (?)

— Nem lehet foglalkozni azon desorganisatorról, mi Nápolyban uralkodik — írja az „Ind. belge“ párisi levelezője. Maga a belügyminiszter, Liberio Romano, annexioneista e hatalomra jutása előtt egy piemonti bizottmányának volt tagja. A diktator és a kormányzó junta közt már minden el van intézve. A mozgalom mindjárt kitör a parlament összehívása után, ha ez maga nem siettet a mozgalmat, a választások után rögtön összeül, s felkészen a proklamálásra a Piemont-hoz csatlakozás szükségességét. Bizonyos, hogy ily nyilatkozvány következtében nem mernének mozogni sem a hadsereg, sem a hajóhad, sem az absolutismushoz hajló elemek a követek vagy Garibaldi ellen; a királyi családok ezen helyzetben nem lesz mást mit tennie, mint azt, mit a toscanai nagyherceg tett, midőn magát elhagyatva látta kis serege által. De a nápolyi királyról mégis folteszik, hogy oly könnyedén, mint a toscanai nagyherceg tevő, nem hagyja oda államát: már is beszélnek ostromállapot kihirdetéséről, Nápoly bombázatásáról stb.

— (Danilo fejedelem életrajzi vázlata.) A legközelebbi meggyilkolt Danilo fejedelem 1826. máj. 25-én született, s 1851. okt. 31-én követé az uralkodásban meghalozott nagybátyját Pétert, ki mint uralkodó érsek s vladika II. Péter nevet viselt. Mivel a vladika, mint a görög egyház püspöke, nem nőülhet, s mivel már huzamos idő óta általános ohajtás volt, hogy az uralkodó csupán világi fejedelem legyen, a fejedelemség egy oldalági rokonra szállott át. Erre nézve azonban a görög egyház feje, az orosz császár megegyezése volt szükséges. Danilo, ki elődeinek meghalásakor Bécsben tanult, azért tüstént Sz.-Pétervárra indult, hol Miklós császár által igen jó indulattal fogadtatott. Ohajtásai egész készséggel teljesítették, s e mellett 9000 aranyból álló évi segélypénzt kapott. V. Danilo a nép által 1852-dik március 21-dikén mint Tsernagora fejedelem elismertetett; ellenben az egyházi méltóság egyik rokonára ruháztatott át. Danilo uralkodása, szintugy

mint elődeié, igen mozgalomteljes volt. Szinte évenként fordultak elő viszályok a törökökkel; s még 1858-ban is a török földön, Montenegró határán lázadás ütött ki, melynek a montenegróiak pártjára keltek. Törökország csapatokat küldött a lázadás elnyomására; azok azonban a fejedelem testvére, Mirko által megverettek; s csak a nagyhatalmasságok közbenjárása volt képes a vérontásnak véget vetni. — Kevésbé szerencsés volt a külsőnél Danilonak belső kormányzása. A saját családjában viszály s bizalmatlanság őt arra indította, hogy rokonainak legnagyobb részét száműzze. A kis tartományban száműzések s önkényességek ismeretesek; s váratlan, kora halálát is azok okozták. A fejedelemnek jobb keze egy Delarue nevű francia volt. Azonban nagy befolyással bírt neje Darinka, egy triesti nagykereskedő leánya is. Ezen házasságból nem származtak gyermekek; azonban hírszerint a fejedelem most érdekes állapotban van. Ő elkísérte férjét ama fürdői utra, melynek oly végzeteljesen kelle végződnie. Nem tudhatni, hogy ki leend Danilo utóda. Az uralkodói méltóság a Njegos családban már régóta örökös, hihetőleg a fejedelemnek egy unokaöccse veendi át az uralkodást. Danilo kisdéd terméty volt, azonban harcias szellemmel bírt s tele volt fiatal lellyel. Anyai nyelvén kívül még olaszul, francziául és kissé németül is beszélt, s mulatságból a nyomdászatot is betanulta. A montenegróiak a végperczig rabszolgai alázatoságot tanusítottak irányában, s őt még mindig sveti gos podarnak, — szent urnak nevezték, — mint előbb a vladikát.

— Ujabb távirati közlemények jelentik Zárából: Danilo herceg gyilkosa, ki folyó hó 12-n délután 5 $\frac{1}{2}$  órakor szárazon érkezett Albániából Cattaroba, állozotatott által nemcsak a rendőrség figyelmét, de a hercegi kíséretben levő hű montenegróiakat is ki tudta játszani, nem vévén azok jelenlétét észre a tengerparton sétáló népség között.

Egy aug. 15-diki távirati jelentés szerint Nikizza Petrovics Mirko fia kiállított ki Montenegró fejedelmévé Czettinben aug. 14-én este.

Damascus, aug. 5. Fuad pasa körülfogta a Libanon hadcsapataival, s tüzzel vassal fenyegetőzött, ha a druz sheikek meg nem adják magukat két nap alatt. Már 20 befogatott közőlök: mintegy 800 más befogatás történt. Ezer teveszállomány elrablott tulajdon ismét visszaérkezett.

Athene, aug. 11. Prevesából jelentik, hogy az albanok kirabolták és megszenteltelenítették az ottani görög metropolitan egyházat.

Konstantinápoly, aug. 8. Bujukderében összeesküvést fűdöztek fel. A követések kirabítása tervezetett. Befogatások történtek. A mutalik kirabolt Balbeket (a hajdani Helipolist) s megölték az ottani keresztényeket.

„Tr. Ztg.“ szerint, Torok ezredes, másképp Turi, amerikai utlevelekkel ellátva Belgradban tartózkodik, s mint mondják Konstantinápolyból érkezett oda.

Ujabbak. — A sziriai kérdésre nézve konstantinápolyból aug. 11-dikéről írják: A szultán, mint minden muharrem hónapban (a mahomedán év első hava) most is a portára ment, hogy elnököljön a miniszterek tanácsában. Ez alkalommal kijelentette, hogy szigorúan fogja büntetni a sziriai gonosztevőket; továbbá ismét sajátkezü levelet fog írni a francia császárhoz és angol királynőhöz, hogy bízzák egyedül reá a bűnösök megfenyítését; az államháztartásba lehető gazdálkodást

hoz be, s minden sine cura hivatalt megszüntet. A porta a napokban körjegyzéket fog intézni az idegen hatalmak képviselőihez. A bűntettek már elkezdődtek. Ahmed basát, a volt damaszkusi főkörmányzót és az arabisztani hadsereg főparancsnokát, mielőtt Beyrutba visszaküldték volna, a szultán egy iradéja nyomán nyilvánosan letették hivatalából. Musiri érdemeit leszakgatták, kardját elvették, s kijelentették, hogy minden hivatalából le van téve. Fuad basa javaslatára a kormány elhatározta, hogy az arabisztani hadsereg minden tisztjét az anatólii (kisázsiai) hadsereg tisztjeivel helyettesítik, megbüntetve a bűnösöket. Musztafa basa főkörmányzó két zászlóaljjal elindult Beyrutba. — A szerb küldöttség bucsulátogatáson volt a szultánnál. A porta az Obrenovics család örökösödési jogát nem akarja elismerni, azonban Mihály herceget elismeri apja utódul. A szerb biztosok azt is kérték, hogy a szukptsina alkothasson új alkotmányt. Erre se adatik engedély.

— Triesztből írják: Montenegró fejedelem Danilo 12-én kapt a halálos lövést; 13-dikán meghalt, s 14-dikén reggel Cattaroból Czetinyébe vitték. Francia consul Hecquart ur azonban odasietett. De mire megérkezett, már Czetinyében ki volt kiáltva az új uralkodó. Alig érkezett meg 14-dikén Czetinyébe a koporsó, a boldogult fejedelem neje, a triestzi születésű Darinka, a koporsóhoz ment, levette férje fejéről a sípkát, s férje testvérenek Petrovics Niegus Nikiczának (Miklós) a fejére tette. Erre a tanács és a hirtelen egybegyűlt nevezetesebb emberek az ifjú I. Miklós név alatt kiáltottak. Ez ifjú Párisban nőtt fel, s egészen a francia császár híve. Csak az a kérdés: mit mond e választáshoz a muszka.

— Napoleon császár, a kiről azt hitték, hogy 17-ig a chalonsi táborba marad, s onnan Plombières-be menend, 15-én este visszaérkezett Párisba. E váratlan visszatérést általában az olaszországi helyzet komoly fordulatának tulajdonítják.

— A „Donau-Ztg.“ felhivatalos bécsi lap meghazudtolja azon hírt, mintha Ausztria fenyegető jegyzéket intézett volna Szárdiniához.

— Turin, aug. 16. Az „Aventino“ megint 1000 önkényest szállított Genaból Piacini ezredes vezérlete alatt, táborokarostól. — Romagnában több községi igazgatóság lemondott, hogy a katonaszedséknél ne kelljen működniök. — Az „Opinione“-nak írják Nápolyból aug. 14-ről, hogy a miniszterium az ostromállapot behozatalát kívülről fenyegető támadásokkal indokolja.

— London, aug. 18. Az alsóház tegnapi ülésében Palmerston jelenti, hogy Duffrio arra van utasítva, hogy a druzok által eladott keresztény nőket szabadítsa meg, Sziria állapotát vizsgálja meg, s javasoljon új kormányrendszert.

— Bécs, aug. 18. Egy turini sürgöny Nápolyból, aug. 16-ról jelenti: Calabriában 1500 Garibaldista szállott ki, s a hegyek közt 2000 fölkelővel egyesült. Nápoly csönös.

— Milano, aug. 18. A „Perseveranza“ jelenti Messinából, hogy az ottani érsek helyettese Garibaldi parancsából elfogatott, s haditörvényszék elé állították. Garibaldi 15-dikén a „Washington“ gőzösen Palermoba érkezett.

Becsúbirze. Auguszt. 20-án: Nemzeti kölesön 78.50. Metalliques 5 pcentes 67.70. Urbéri papírok: magyar 71. — erdélyi 67. — Bankrészevény 800. Korona 18.2. Cs. k. arany 6.28. Ezüst 30 $\frac{1}{2}$ .

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL

## H I R D E T É S E K.

### HIVATALOS.

(1860.) 23. s. 1860. |

(4—8)

### Hirdetés.

(2—3)

Cs. kir. szabad. általán kedvelt

### ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 fnt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájját a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb övszereknek bizonyult be, magas és főfüraságok által toilette-eszközü használtatik, névszerint pedig a legkitünőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicséretes fölösleges. Található Bécs minden gyógyszerárakban ugyanazon árért.

### FOG-ÓLOM,

melylyel az ember sajátkezüleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

### ANATHERIN - FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

### NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvárt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszerárakban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zóhrer és Müller gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fiai gyógyszerárakban. Károly-Fehérvárt: Rusz. Segesvárt: Misselbacher J. M. Besztercén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremor S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzala. Fogarason: Nehr. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht és Leonhardt J. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszerész.

(1045)

(3—4)

### Zene és Fortepiano raktára NEDELKOVITS GYÖRGY kereskedőnek Nagy-Szebenben.

Különbféle átjártzott, valamint ujak, a maga valóságában eladandók és megkaphatók; a vidékeken lakó t. című vevőknek felszólítása s kívánsága rögtön kényelmök szerént kivívandó, egyszersmind pontosan fognak szolgáltatni: egy **Derekvonn Forte-Piano** 80 fnt, **Szánný** 100 fnt, 120 fnt 240 fnt, egy **Piano** 150 fnt **hét nyolezados** (octáv) **háromszoros vasnyújtókkal** per 350 fnt, 360 fnt, 380 fnt. 400 fnt ausztriai értékben. Továbbá ajánlja magát a fennevezett mindennemű kezelt Fortepianoakat érvényeségi áron bészdeni, avagy ujjakkal kicserélni.

(1031)

(5—6)

### Szenkovics Márton

nagyszerűen ellátott finom metszett üveg és porcellán raktárakban a legjobb fajú asztali edé-

nyek, és igen szép kávé és tea s terítékek, dus választékkal és nagyon ócsa gyári árakban találhatók, Kolozsvárti főpiacz b Józsiha ház.

HAJZON FERENCZ s. k.

sz.-udvarhelyi ref. pap.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVTOMDÁJA. (Belső farkasutca 74 sz.)

### NEM HIVATALOS.

(1058)

(1—3)

(1056)

(2—3)

### Laibachban

a kereskedelmi- és nevelő intézetnél az előadások f. év október 1-én kezdődnek.

MAHR FERDINÁND igazgató

(1048)

(3—3)

### Eladó fejős bival.

Megláthatni minden este, mikor a csorda haza jő belső farkas-utca 57-ik szám alatti házánál, hol az árától is értekezni lehet.